

afgørende betydning, at niveauet for lønninger og andre indkomster holdes i ligevægt med forsyningerne.

Det kan i denne forbindelse nævnes, at realindkomsten pr. indbygger i 1948 i henhold til de foretagne nationalindkomstopgørelser kun ligger ubetydeligt over niveauet i 1939, medens pengeindkomsten pr. indbygger er steget med ca. 130 pct. i tiden fra 1939 til 1948. I samme tidsrum er engros-pristallet steget med ca. 115 pct. og detailpristallet med henimod 70 pct.

Stigningen i pengeindkomsterne fra 1939 til 1948 dækker iøvrigt over en meget uensartet udvikling for de forskellige erhverv. I henhold til skattestatistikken — der for perioden 1939—47 viser en gennemsnitlig stigning i pengeindkomsten på godt 100 pct. — har stigningen været størst for selvstændige erhvervsdrivende samt arbejdere og andre medhjælpere og mindst indenfor de liberale erhverv og for personer uden erhverv.

V. Udsigterne for prisudviklingen i 1949.

1. Blandt de mange faktorer, der — bortset fra de tidligere omtalte — kan tænkes at ville indvirke på det danske prisniveau i 1949, skal særlig fremhæves tre. For det første prisudviklingen i udlandet, for det andet eventuelle ændringer i de bestående tilskuds- og rabatordninger og den indirekte beskatning, og for det tredje bevægelserne i lønninger og avancer, herunder virkningen af ændringer i pris- og huslejekontrollen. I det følgende gennemgås for hver af disse tre grupper dels de virkninger, som udløses gennem deres bevægelser, dels — i det omfang det er muligt — de forskydninger, der kan forventes i årets løb.

2. *Prisbevægelser i udlandet* vil som følge af den meget store betydning, udenrigshandelen har for Danmarks økonomi, til enhver tid øve afgørende indflydelse på de danske prisforhold. Dette vil selvsagt navnlig være tilfældet, når man — som det er forudsat i det følgende — ikke søger at neutralisere disse virkninger gennem valutakursændringer eller ved afgifts- og tilskudsordninger for eksport og import.

Udenlandske prisændringer vil dog — navnlig under de nuværende forhold — som regel ikke øjeblikkeligt virke ind på det danske prisniveau. Dette skyldes dels, at eksporten og importen altid i en vis tid fremover vil være bundet af allerede indgåede kontrakter, dels at det tager nogen tid, inden prisændringerne forplanter sig gennem produktions- og omsætningsleddene; det sidste vil ikke mindst spille en rolle, så længe priskontrollen kun bygger på kostprisprincippet. For Danmarks vedkommende må det specielt nævnes, at priserne på vore primære eksportvarer er bundet indtil oktober 1949 og delvis derudover gennem handelsaftalen med England.

Prisbevægelserne i udlandet vil taget som en helhed først og fremmest afhænge af den internationale konjunktursituation, og dette vil igen i første række sige af den økonomiske udvikling i U. S. A. Det er uhyre vanskeligt på det nuværende tidspunkt med nogen sikkerhed at skønne over den amerikanske konjunkturudvikling, men hvis ikke den politiske situation ændrer sig på en sådan måde, at en mere omfattende rustningsproduktion sættes i gang, eller at hjælpeydelse til udlandet får et væsentligt større omfang, end det i øjeblikket kan ventes, synes der at være grund til at forvente nogen svækkelse i højkonjunktoren bl. a. som følge af, at efterspørgselen efter investeringsvarer og varige forbrugsgoder er noget aftagende. Medmindre det private næringslivs forventninger i 1949 undergår en stærk ændring i pessimistisk retning, vil der dog næppe indtræffe en almindelig depression med stærke fald i beskæftigelse og prisniveau. En afdæmp-